

وضع دلخراش عامه مردم در دوران نادر شاه

۲۱ فروردین ۱۴۰۲ ساعت ۱۵:۴۵

پس از آنکه نادر همه مردان سرشناس را کشت و دیدگان جهانبین ایشان را برکند و زنان و فرزندانشان را به سپاهیان فروخت و پس از آنکه همه ستوران شخمزن را از اقلیت مذهبی بازگرفت و تمام غلات را بجهت مصرف سپاه به چنگ آورد؛ مردم را در زیر بار مالیاتی که دادنش برای آنان امر محال بود به ستوه آورد و به روز سیاه نشاند و مانند کرمها لخت و برهنه کرد.

در وصف بیرحمی مأمورین نادر شاه در فرونشاندن قیامهای خلق، همین بس که از قلع و قمع قیام دوم شیروان، ۱۴ من (تقریب ۴۲ کیلوگرم) چشم شورشیان برای شاه ارسال شد... روستاییان مازندران و استرآباد چندین ماه به مبارزه ادامه دادند. شاه، چنانکه گفتیم، به امیر استرآباد امر کرد که تمام شورشیان را اعدام کند. دهها از این قبیل قیامها در سراسر کشور علیه مظالم نادر به وقوع پیوسته و نادر با استبداد رأی و خیره‌سری که داشت حاضر نبود لحظه‌ای به علل بروز این حوادث مرگبار بیندیشد، و در مقام چاره‌جویی برآید. او از سیاست مالیاتی و روش ارباب و فشار خویش دست نکشید و چنانکه ضمن تاریخ سیاسی این ایام گفتیم، جان خود را بر سر این کار گذاشت. «اتو که در سال ۱۱۵۰ از بغداد به اصفهان سفر کرده استاز وضع دلخراش کشاورزان و عامه مردم سخن می‌گوید: سالوانی می‌گوید: پس از آنکه نادر همه مردان سرشناس را کشت و دیدگان جهانبین ایشان را برکند و زنان و فرزندانشان را به سپاهیان فروخت و پس از آنکه همه ستوران شخمزن را از اقلیت مذهبی بازگرفت و تمام غلات را بجهت مصرف سپاه به چنگ آورد؛ مردم را در زیر بار مالیاتی که دادنش برای آنان امر محال بود به ستوه آورد و به روز سیاه نشاند و مانند کرمها لخت و برهنه کرد... سپس به کلات کوچ داد.»

پس از یک رشته جنگهای فئودالی بمنظور کسب قدرت و تسرانجام با استقرار حکومت کریمخان (۱۱۶۳-۹۳) آرامش نسبی به ایران سایه افکند این شهریار مردم دوست و دادگستر برخلاف نادر، به مصالح و منافع عمومی بی‌اعتنا نبود. وی در فرمانی که به سال ۱۱۷۷ بمناسبت انتصاب نجفقلی خان به مقام بیگلربیگی تبریز صادر کرد، به وی مأموریت داد «... که امور کشاورزی را سروسامان دهد و آن ولایت را آباد کند و با رعایا به نیکی رفتار کند و آنان را گردآورد و از پراکندگی آنها جلوگیری کند. و گردنکشان را گوشمال دهد و راهزنان را دفع کند و دست قوی را از ضعیف و فقیر کوتاه کند. به او حکم شده بود که بخصوص با عشایر شقاقی و سایر عشایر آن سامان شفقت ورزد، و آنان را در مساکن اصلی خود مستقر سازد و کاری کند که به کشت و زرع مشغول شوند و به خدمتگزاری پردازند...»

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/49142/شاه-نادر-دوران-مردم-عامه-دلخراش-وضع/49142>